

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/143/2003

ZMIANY W PREFERENCJACH PARTYJNYCH POLAKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Koniec wakacji i początek września¹ przyniosły kilka wydarzeń mogących wpływać na sympatie polityczne Polaków. W połowie sierpnia opublikowano informację NIK, że tzw. raport otwarcia rządu Leszka Millera, obciążający odpowiedzialnością ekipę Jerzego Buzka za katastrofalny stan państwowych spółek, okazał się niezgodny z faktami, a część dokumentów, na podstawie których sformułowane były oskarżenia, została sfalszowana bądź zniszczona. Kilka dni później jeden z pracowników NIK, którzy ujawnili te informacje, został w spektakularny sposób zatrzymany przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Trwały przesłuchania sejmowej komisji śledczej wyjaśniającej tzw. sprawę Rywina. W kolejnych zeznaniach ujawniono fakty mogące podawać w wątpliwość prawdomówność osób z najbliższego otoczenia premiera.

Wśród wydarzeń dotyczących poszczególnych partii politycznych warto przypomnieć o rozpoczęciu przez SLD zapowiadanej wcześniej weryfikacji członków, która potrwa do końca roku. W PSL trwały dyskusje na temat przywództwa w tym ugrupowaniu - część działaczy wystosowała list do dotychczasowego prezesa, w którym wzywa go do ustąpienia z tej funkcji. Na początku września liderzy PO ogłosili przystąpienie do ofensywy politycznej, zapowiedzieli forsowanie zmian w konstytucji przewidujących m. in. wprowadzenie większościowej ordynacji i jednomandatowych okręgów wyborczych, zmniejszenie o połowę liczby posłów i senatorów, zniesienie immunitetu poselskiego oraz innych przywilejów parlamentarzystów. W sferze gospodarki fundamentem ma być reforma podatków wprowadzająca jedną (15-procentową) stawkę podatku dla osób fizycznych i firm.

Na atmosferę polityczną w kraju wpływała trudna sytuacja na rynku pracy. W Warszawie przed Kancelarią Premiera nastąpiło zwieńczenie „marszu gwiazdzistego” zorganizowanego przez Ruch Obrony Bezrobotnych. Trwał strajk w ostrowskiej fabryce Wagon, a przy okazji ujawniono nieprawidłowości, które miały miejsce przy prywatyzacji tego i innych przedsiębiorstw tej branży. Po zapowiedzi zamknięcia czterech śląskich kopalń zastrajkowali górnicy, organizowali też demonstracje w obronie miejsc pracy.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się we wrześniu, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 56% ankietowanych, o 4 punkty więcej niż przed miesiącem.

We wrześniu po raz pierwszy od dłuższego czasu mamy dwóch liderów w rankingu popularności partii politycznych. Platforma Obywatelska, znajdująca się dotąd w „drugiej linii”, uzyskała w tym miesiącu takie samo poparcie jak dotychczasowy lider - SLD. Chęć głosowania na każdą z tych partii zadeklarował co piąty ankietowany wybierający się na wybory i mający sprecyzowane poglądy polityczne (po 21%). O ile wynik SLD od ubiegłego miesiąca się nie zmienił, o tyle poparcie dla PO wzrosło aż o 7 punktów procentowych.

Niewiele mniej głosów niż dwa prowadzące ugrupowania uzyskał w tym miesiącu PiS, na który chciałoby głosować 18% potencjalnych wyborców mających sprecyzowane sympatie partyjne. Od sierpnia liczba osób zamierzających poprzeć PiS wzrosła o 3 punkty procentowe.

Pozostałe ugrupowania uzyskały w tym miesiącu mniejsze poparcie. Co jedenasty ankietowany (9%) chciałby głosować na Samoobronę. W porównaniu z sierpniem odsetek zwolenników tej partii spadł o 3 punkty. Nieco mniej sympatyków niż Samoobrona mają w tym miesiącu PSL (7%), a także LPR (6%). W ciągu ostatniego miesiąca sytuacja LPR pozostała bez zmian, a PSL nieco się pogorszyła (spadek poparcia o 3 punkty procentowe). Na Unię Pracy chciałoby głosować 5% potencjalnych uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie polityczne. UW oraz KPEiR mogłyby liczyć na 4-procentowe poparcie. W tym miesiącu wśród zadeklarowanych wyborców znaleźli się także sympatycy UPR, RS oraz ZChN (po 1% głosów).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (160) przeprowadzono w dniach 5-8 września 2003 roku na liczącej 1105 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	XII 2002	I 2003	II 2003	III 2003	IV 2003	V 2003	VI 2003	VII 2003	VIII 2003	IX 2003
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	10	11	10	13	14	12	13	12	14	21
Sojusz Lewicy Demokratycznej	33	30	28	26	24	21	21	25	21	21
Prawo i Sprawiedliwość	12	13	12	16	10	18	16	12	15	18
Samobrona RP	12	11	16	14	17	13	14	10	12	9
Polskie Stronnictwo Ludowe	11	9	8	8	9	7	10	9	10	7
Liga Polskich Rodzin	10	8	12	6	9	10	8	9	6	6
Unia Pracy	2	5	3	3	3	4	5	6	5	5
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	2	2	3	2	3	4	3	4	4
Unia Wolności	3	5	3	5	4	6	4	4	5	4
Ruch Społeczny / RS AWS	1	0	1	1	2	0	1	1	3	1
Unia Polityki Realnej	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Partia Ludowo-Demokratyczna	0	2	0	1	0	1	0	0	1	0
Polska Partia Socjalistyczna	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne	2	2	2	1	3	3	2	5	2	2
N=	417	439	429	426	465	497	526	403	338	464

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Nadal co czwarty wyborca zamierzający wziąć udział w wyborach (25%) nie wie, na którą partię chciałby oddać swój głos. Odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” na pytanie o preferencje wyborcze utrzymuje się na wyraźnie wyższym poziomie niż średnia ubiegłoroczna (15%), choć nie dorównuje skali, jaką osiągał wiosną tego roku.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach													
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	2002					2003								
	w procentach													
Trudno powiedzieć	20	21	20	16	16	19	19	19	27	29	30	23	26	25

★

★

★

Wrzesień przyniósł nienotowaną od miesięcy zmianę w układzie preferencji partyjnych Polaków. Pod względem popularności i potencjalnej siły politycznej SLD nie jest już samotnym liderem wyraźnie wyprzedzającym mało zróżnicowaną stawkę pozostałych ugrupowań. W tym miesiącu PO wyrównała, a PiS wyraźnie zbliżył się do wyniku dotychczasowego lidera. Warto jeszcze zauważyć, że łączne poparcie dla PO i PiS (39%), jako potencjalnych koalicjantów, jest wyraźnie wyższe niż dla rządzącej obecnie koalicji SLD-UP (26%). Zmiana jest tym bardziej interesująca, że nie dokonana się dzięki spadkowi liczby niezdecydowanych wyborców, która nadal pozostaje relatywnie wysoka, ale raczej kosztem pozostałych ugrupowań opozycji, w tym szczególnie partii chłopskich. Jednak trudno stwierdzić, czy przetasowania te będą miały trwały charakter. Wydaje się, że ze względu na dużą skalę zmian odnotowanych w tym miesiącu wynik ten należy traktować z ostrożnością i poczekać na jego ewentualne potwierdzenie w następnych badaniach.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI